

*No tornarem sinó que
recomençarem de manera nova.
Ha d'ésser una ocasió per a un
renovat impuls evangelitzador.*

*Acaba de ser cridat a la casa del
Pare, Déu entranyable i de tot
consol. Acaba de morir un bisbe,
poeta i profeta, enamorat de
Jesús i del seu poble.*

*Ser deixeble, doncs, comporta
una doble crida. Per una banda
un profund acolliment de tot el
que Jesús els hi demana, que
inclou la creu.*

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon
pastor: conec les
meves ovelles, i
elles em coneixen
a mi, tal com el
Pare em coneix, i
jo conec el Pare. I
dono la vida per
les ovelles.

Número 126
Setembre 2020

Any XI

Pòrtic	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un sol cor i un sol esperit	6
Unes actituds espirituals i temporals en temps de pandèmia	
JOSEP MARIA DOMINGO	
Presentes com el llevat	8
<i>Mare nostrum, Mare mortuum</i>	
JAUME CASAMITJANA	
Anunciar l'Evangelí	9
De la jornada a Cafarnaüm a la vida de la comunitat de Jerusalem	
MARC MAJÀ	
Al servei de l'altar	11
<i>Quod Redemptoris nostri conspicuum fuit, in sacramenta transivit</i>	
ALBERTO MORENO-PALANCAS	
Deixebles de l'Evangelí	13
Casaldàliga profeta	
JOAN SOLER FELIP	
Reclinats sobre el pit del Senyor	14
Fe, vocació i missió	
JOAN SOLER RIBAS	
Rentar els peus	21
La pastoral amb els joves	
JORDI CALLEJÓN	
Un bisbe ens parla	23
Al nostre germà bisbe, Pere Casaldàliga, poeta i profeta	
+ SEBASTIÀ TALTAVULL	
25 anys del Concili Provincial Tarraconense	26
+ JOAN PLANELLAS	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

La pandèmia de coronavirus ha posat damunt la taula la missió de l'Església en el marc de la societat. Cal dir, d'entrada, que les situacions complexes que s'han succeït a nivell sanitari han trobat una Església conscient de la gravetat del problema i disposada a complir en tot moment la normativa dictada pels responsables públics. Les mesures anti-covid 19 que s'han aplicat a les esglésies, per exemple, han estat i són modèliques. Les disposicions sanitàries han estat escrupolosament seguides en la quasi totalitat dels casos. Les excepcions han estat comptades i han obeït a un concepte erroni de l'acció i de la providència divina, com si Déu actués sense mediacions i les proteccions humanes antipandèmia poguessin ser menystingudes. Mentre que estan sorgint diversos negacionismes a nivell mundial provocats per la manca d'esperança, un negacionisme d'origen religiós en relació a la pandèmia ha estat més aviat anecdòtic a casa nostra.

No es pot jugar –i menys en nom de Déu– amb una malaltia cruel que ha comportat i comporta la mort de milers de persones de totes les edats. Fer-ho seria prendre el nom de Déu en va. Seria menystenir el valor de la vida. A això hi ha contribuït de manera decisiva l'actitud pública del Papa Francesc, sobretot amb l'extraordinària celebració del 27 de març a l'atri de la basílica de Sant Pere del Vaticà, en la qual Jesús, fet Paraula i fet Eucaristia, era ofert al món per a la salvació d'una humanitat que ja estava malalta abans del coronavirus –en paraules clarividents del Papa.

Tanmateix, el confinament ha fet que es tanquessin moltes esglésies –tot i que, estrictament parlant, no s'obligava a fer-ho. No es podien fer actes litúrgics però privadament es podia entrar en una església a pregar, a trobar-se amb el Senyor en un moment de gran dificultat, a cercar el consol de la presència que acompanya i sosté. Cert que el mot d'ordre era «queda't a casa», però hi havia permís per a sortir a comprar queviures i medicaments, allò necessari per al cos i per al psiquisme humans. En aquest ordre de coses, era igualment important, si les circumstàncies ho permetien, donar ocasió a la pregària personal davant el sagrari, per tal d'alimentar l'esperit amb la comunió espiritual i per cercar, si s'esqueia, una paraula de consol.

Hi havia, però, un grup de persones vulnerables que no es podien quedar a casa: les persones sense llar o amb una llar manllevada i en condicions precàries, i les persones que havien contret la malaltia i s'estaven als hospitals, a les UCI, a les residències d'ancians o, per defecte, al propi domicili. Una vegada més es complia la paraula de Jesús als seus deixebles: «De pobres, en tindreu sempre amb vosaltres, i els podreu fer el bé

sempre que voldreu» (Marc 14,7). Pobres i malalts emergien ran de la pandèmia com els petits del Regne que calia acollir i dels quals calia tenir cura. Les administracions havien preparat instal·lacions en polisportius o naus d'altres usos perquè els sense sostre hi poguessin passar el confinament. Però quedaven encara moltes persones al carrer que havien de menjar i que dormien en els portals de les cases d'unes ciutats buides, sense vida. A aquesta situació, hi ha donat resposta l'acció de les parròquies i de Càritas, el treball de les comunitats religioses, el compromís d'altres comunitats com la Comunitat de Sant'Egidio o, a Barcelona, l'Hospital de Campanya i altres grups eclesials.

Calia, d'altra banda, fer-se present en els llocs de dolor, on moltes persones perdien la vida enmig de la solitud –tot i l'atenció admirable de metges/ses i infermers/res, de personal de les residències, que donaven tot el que tenien per a tenir cura de les persones malaltes o en situació de risc. Calia la llum de l'Esperit de Déu que renova l'esperit humà en el moment de la prova i del sofriment. No és fàcil trobar el punt entre la normativa sanitària i els anhels existencials i espirituals de les persones, però fer el bé vol dir tenir cura de la persona en la seva totalitat. Això s'ha de tenir sempre present, i pertoca a l'Església acollir el clam silent dels malalts que puja cap a Déu i estar al costat dels pobres de Jesucrist.

La pandèmia no s'ha acabat. Hi ha rebrots greus i podem tornar a tenir problemes de consideració. Les administracions parlen de tornar a situacions de crisi, pròpies de les fases en què la malaltia era més aguda. Ningú no gosa fer previsions. Ens trobem a mercè d'una malaltia encara força desconeguda, que comencem a controlar mèdicament, però encara amb dubtes. Fem vots perquè la ciència trobi la vacuna o vacunes universals que permetin a la humanitat de viure sense l'ai al cor. En aquest punt –tant de bo sigui així!– ningú no es quedarà enrere. No hi haurà distincions entre els més acomodats i els més desvalguts. El principi de la solidaritat entre els humans haurà prevalgut i haurà donat els seus fruits. En efecte, cal dominar i eradicar la malaltia. Però hi ha una altra tasca, més complexa i decisiva: introduir el principi de la solidaritat en el món post-covid, convertint la crisi econòmica i social en una ocasió per a arribar a un món just, net, amic i en pau, no sucumbir als egoismes de sempre que esquinquen la família humana.

Com s'ha de posicionar l'Església en aquest context? Com ha de ser la seva presència en la societat? M'agradaria esbossar tres respostes.

En primer lloc, l'Església integra en ella mateixa la dimensió espiritual i la dimensió social. Prega amb els salms i escolta la veu dels pobres. Comunica l'Evangelí i s'avança a servir els més petits. Les dues dimensions són indissociables. La pregària i la caritat no s'exclouen sinó que són dues germanes, filles del mateix Pare. El qui prega, estima, i el qui estima, sent com el seu cor puja cap a Déu. En aquest punt, però, l'Església té dificultats per fer-se entendre. Hi ha qui voldria una Església alienada dels problemes concrets del món, només atenta a la interioritat, als ritus, al passat. Altres voldrien que l'Església fos una gran ONG, una organització social potent que es dediqués a complementar allò que l'Estat no fa. Però l'Església s'ha de presentar a l'opinió pública amb tots dos pulmons (l'espiritual i el social), sense permetre que se la redueixi des de

fora o que ella mateixa s'autoredueixi. Ha de ser lliure per a ser allò que l'Evangelí li demana que siguiu. L'Església ha de poder dir sempre una paraula des de la seva llibertat. En segon lloc, l'Església ha rebut de Jesús un encàrrec missioner que la fa sal de la terra i llum del món. L'Església no es predica a ella mateixa. El seu objectiu és anunciar un Evangelí que no li pertany i que transforma el món. Per això l'Església té uns ritmes diversos. No viu de la immediatesa ni dels resultats curtplacistes, no calca les maneres de fer i de ser políticament correctes, i opta pel diàleg, no per la confrontació. La recerca de la pau i la concòrdia forma part del seu ADN. En vam tenir un bon exemple ran dels fets que van succeir a Catalunya l'any 2017 i que han provocat una ferida profunda en la societat catalana. El Cardenal Joan-Josep Omella, Arquebisbe de Barcelona, va voler-se implicar personalment en la recerca de l'aproximació entre les parts per tal de superar el desencontre i la manca de diàleg. Les seves gestions prop dels governants del moment, tant a Barcelona com a Madrid, anaven encaminades a recuperar l'únic camí possible, que és el de l'entesa. La seva posició lúcida era que calia evitar la via de l'enfrontament i mantenir, fos com fos, els ponts i la paraula. No tothom ho ha entès. Ran d'algunes declaracions recents, cal afirmar i reconèixer el coratge del Cardenal en aquells moments complexos, fruit de la seva condició insubornable d'home d'Església.

En tercer lloc, l'Església és consciència moral de la societat i no pot renunciar a la seva profecia. El pontificat del Papa Francesc –com l'exemple tot just esmentat del Cardenal Omella– mostra que l'Església ha de posar-se dins el món, sense per això jugar les cartes del món. L'Església no pot practicar la cultura de l'afalac dels poders públics, perquè, si ho fes, perdria la llibertat de l'Evangelí. Ni ha de permetre que entrin dins d'ella maneres de fer que la desnaturalitzen. Penso, en aquest sentit, que, valorant cada situació i seguint amb tota cura les mesures sanitàries emanades de les administracions, hi ha persones grans que poden continuar fent la seva tasca eclesial. Amb un sentit del missatge evangèlic que fa valorar les coses i les situacions, es pot donar una resposta basada alhora en la mesura i l'audàcia.

Els temps que vindran no seran evidents ni descomptats. Caldrà pensar i repensar moltes coses. L'Església, mare de misericòrdia, viu en un món que necessita fets i paraules amarats de compassió i d'amor de Déu. Caldrà construir un món diferent tot parlant en nom dels qui no tenen veu. Caldrà col·laborar amb les administracions sense ser-ne un apèndix. L'Evangelí de Jesús és la llum que el món necessita. Jesús mateix diu que és «la llum del món» (Joan 8,12). I continua: «El qui em segueix no caminarà a les fosques, sinó que tindrà la llum de la vida». Com fa la lluna, que recull la llum del sol, l'Església recull aquesta llum, se la fa seva i l'escampa. En paraules del Papa Francesc el dia de Pasqua d'enguany, l'Església viu el contagi de l'esperança, que es fonamenta en la victòria de la resurrecció de Crist.

Un sol cor i un sol esperit
**Unes actituds
 espirituals i
 temporals en temps
 de pandèmia**

JOSEP MARIA DOMINGO FERRERONS

*Prevere del bisbat de Sant Feliu de Llobregat
 vicari general*

En la situació de pandèmia que fa mesos que vivim ja s'han publicat reflexions molt valuoses de tipus teològic, espiritual i pastoral. Des de intervencions solemnes carregades de simbolisme i significativitat del Papa Francesc, fins a múltiples aportacions de molts teòlegs i pastors. Per no dir la gran proliferació de missatges, vídeos i comunicacions de tota mena i per tants mitjans que molts preveres responsables de comunitats s'han enginyat a fer arribar als feligresos i audiències d'amics i coneguts...

Ara aquí no voldria ignorar tot aquest esforç ingent. Cadascú ha mirat d'aprofitar el que ha pogut i fins on ha estat capaç. Jo només voldria compartir senzillament unes petites «conviccions de base», alguns elements d'espiritualitat i d'operativitat pastoral, que em dic a mi mateix a l'hora d'enfocar aquest nou curs tan incert que se'ns obre al davant.

* Una primera convicció – constatació és la consciència de fragilitat. Sobretot al primer món hem viscut dècades instal·lats en una presumpció d'invulnerabilitat creixent. Una expectativa de creixença i progrés il·limitat. Ja hi havia veus que avisaven dels límits i de la consciència ecològica responsable, però fins que no ha arribat una pandèmia mundial no hem pres consciència col·lectiva que allò meravellós és el fet de viure i subsistir. La sorpresa no es emmalaltir i morir, el miracle es viure i obrir els ulls cada dia. «Quan preneu els homes són com un somni en fer se de dia, són com l'herba que s'espiga: ha tret florida al mati, al vespre es marceix i s'asseca. Ensenyeu- nos a comptar els nostres dies per adquirir la saviesa de cor» (Salm 89)

* Fruit d'això ve la importància d'anar a allò essencial en la vida. Davant del perill, viscut en primera persona o en persones properes i estimades, o veient l'afectació en tants milers i milions arreu del món, ve la reacció de descartar tantes preocupacions secundàries i retrobar allò veritablement central «et neguiteges i inquietes per moltes coses, i nomes una de sola és necessària» (Lluc 10,41ss). Una veritable revisió dels nostres afanys, no només dels nostres desigs psicològics o espirituals, sinó de les nostres activitats, del nostre estil de vida, del nostre dia a dia també com a preveres. Com viure el manament central d'estimar Deu i els germans d'una manera mes genuïna, més directa,

més eficaç si es vol. No per cercar un èxit funcional, sinó per una vivència més conscient de la importància decisiva del cada dia, del temps present. No en tenim d'altre.

* La confiança. Enfortir molt aquesta virtut. Demanar-ho i pregar-ho perquè no quedi en un mer desig o una aspiració bonica. De fet d'allò que es tracta és d'enfortir la fe, l'esperança i la caritat, el cor mateix de la vida cristiana. Fe i confiança en moments de gran torbació. Quan la navegació és plàcida no costa gaire, però la gràcia es demana de viure-ho quan arriba veritablement la tempesta., «qui ens separarà de l'amor de Crist, la tribulació, l'angoixa... res de l'univers creat no ens podrà separar de l'amor de Deu que s'ha manifestat en Jesucrist, Senyor nostre» (Romans 8 el capítol sencer i sobretot vv. 31-39). Tornar un cop i un altre a aquesta fe i confiança que en la història cristiana ha estat el far indefallent de tants germans nostres que han viscut experiències incomparablement més greus que el que ara ens toca de viure. I certament, com un núvol gran de testimonis, ens mostren el camí a seguir. Podem recordar aquí la Visita espiritual a la Mare de Deu de Montserrat: «aquella fe que enfonsa les muntanyes, omple les valls i fa planer el camí de la vida».

* Apòstols d'Esperança. És un servei que ara ens demana el nostre poble. La pandèmia i les seves afectacions en la salut, en la vida social i econòmica, causen una gran tristesa. Plana sobre nosaltres com una boira espessa i fosca de desànim, de cansament, de pena. I de motius prou que n'hi ha. Però justament en aquestes circumstàncies cal també enlairar la mirada i viure i ensenyar a viure amb l'esperança posada en el Senyor. Esperar contra tota esperança i creient com Abraham el nostre pare en la fe (Romans 4). Ara és un moment excepcional i ens cal viure units a les nostres comunitats, als germans, però no per cedir al desànim, a la murmuració i la crítica, al replegament insolidari, sinó per constituir-nos com a poble de la promesa, per viure en una esperança lúcida i audaç. Una relectura de l'encíclica *Spe Salvi* del papa Benet XVI ens pot inspirar molt (p. ex. els nn. 35-40).

* Atenció real a les persones. Ser veritablement conscients del drama social que comporta la pandèmia. No passar per alt l'empobriment de les famílies, la pèrdua de llocs de treball, l'angoixa de tants pel futur. Com a preveres tenim una cobertura eclesial que ens podria fer insensibles o distrets del sofriment veritable de tants i tants. Moure'ns i fer moure. Des de Càritas, des de tantes iniciatives de solidaritat i acció social. No deixar-ho tot en una incerta resposta administrativa. (Mateu 25 segueix essent sempre una interpel·lació per a cadascú de nosaltres i per a les comunitats. A mi m'ho fèieu o m'ho deixàveu de fer).

* Una nova creativitat. Aquest és un capítol fonamental. Aquí només un apunt perquè el tema seria extensíssim. Vivim una crisi pastoral que fa molt de temps que s'arrossega. Ara la pandèmia encara posa més de relleu les mancances. No és només si podem obrir o no els temples, si podem reunir de nou la comunitat, amb tanta gent gran. I tant que es important! Però amb qui comptem, com ens hi posem? La temptació de la passivitat, d'estar simplement a l'expectativa seria fatal i d'una gran irresponsabilitat. No es tracta de dir: quan puguem ja tornarem. A allò de sempre? No tornarem sinó que

recomençarem de manera nova. Ha d'ésser una ocasió per a un renovat impuls evangelitzador. No en solitari, amb els laics, amb els germans. Aquella transformació pastoral que demanava el papa Francesc a *Evangelii Gaudium* 27: «somio amb una opció missionera capaç de transformar-ho tot, perquè els costums, els estils, els horaris, el llenguatge i tota l'estructura eclesial es converteixen en una llera adequada per a l'evangelització del mon i no per a l'autopreservació». Doncs d'això es tracta, d'una oportunitat humil i benhumorada per a una gran renovació missionera de la nostra vida pastoral.

Presents com el llevat
Mare nostrum,
Mare mortuum

JAUME CASAMITJANA VILASECA

prevere del bisbat de Vic
rector del seminari diocesà

L'any 2017 es va crear una nova paraula: «aporofòbia». Un neologisme que, tot sigui dit, ha passat força desapercebut. Aporofòbia es defineix com l'aversion o rebuig als pobres. Una paraula nova per una por antiga.

Aquests dies d'agost s'ha parlat molt poc de les barques-tenda. Són embarcacions pensades per fer salvaments, però les autoritats gregues les estan utilitzant per abandonar al mig del mar molts immigrants que volen arribar a Europa. La majoria dels immigrants expliquen que ja havien arribat a alguna illa grega i que els havien traslladat a un camp de refugiats. Amb l'engany de ser transferits a Atenes, van pujar a un vaixell de la guàrdia costanera que els va acabar deixant a la deriva al mar Egeu. Aquest rebuig no s'explica pel fet que siguin persones de determinats grups ètnics, races o països. Quan arriben persones d'aquestes mateixes ètnies com a turistes, futbolistes d'èxit, artistes o empresaris són molt benvinguts. Hi ha quelcom més obscur darrera d'això: l'animadversió al pobre, l'aporofòbia. El que està passant a la Mediterrània aquests anys, amb organitzacions no governamentals que troben tantes i tantes dificultats per poder desembarcar les persones rescatades a un port «segur», ben bé es pot explicar amb aquesta nova paraula. Ho estem veient també aquests dies, amb expressions desafortunades de gent que, amb l'excusa de la crisi sanitària del covid-19, volen expulsar els que venen de fora, fins i tot posant barricades als carrers per impedir que passin els autocars que els transporten. Com si fossin doblement empestats.

Que t'està passant Europa, que ets incapaç de tenir una mirada mínimament humana davant dels qui més pateixen? Que t'està passant Europa, que prefereixes triplicar el

finançament per custodiar les fronteres (amb un pressupost actual de 21.000 milions d'euros) abans d'ajudar les famílies que demanen asil? Que t'està passant Europa que prefereixes engendrar una ultradreta salvatge que demonitza l'immigrant en lloc de passar a l'acció?

Certament, Europa s'ha convertit en un club de dirigents rics, que ha decidit tancar la porta als pobres. L'opció és clara: es prefereix la custòdia de l'estat del benestar a la custòdia de la vida. Sí, de la vida. Hi ha ONGs que estan salvant vides a la Mediterrània. Si ells no actuen, les persones s'ofeguen, tan cru com això. El Papa Francesc lloava la seva tasca amb unes paraules dedicades a l'ONG *Proactiva Open Arms*: «Gràcies per encarnar avui la paràbola del bon samarità, que es va aturar a salvar la vida d'un home sense preguntar-li quina era la seva procedència, els seus motius o els seus documents. Simplement va decidir fer-se'n càrrec i salvar-lo». Salvar vides. Les capçaleres dels diaris gairebé no en parlen ara, com si ja no fos notícia. Però persones amb nom i cognoms continuen ofegant-se per naufragar a la Mediterrània, el cementiri més gran del món, la «*Mare mortuum*». El nostre silenci pot ser còmplice d'aquest terrorisme de la indiferència. No podem deixar els més indefensos a la deriva de la història.

Anunciar l'Evangeli

De la jornada a Cafarnaüm a la vida de la comunitat de Jerusalem

MARC MAJÀ
prevere del bisbat de Solsona
rector del seminari diocesà

Els comentaris a l'evangeli de sant Marc subratllen majoritàriament que es tracta d'un text àgil que, si bé de tant en tant ofereix detalls interessants i propis, en conjunt no s'entreté massa a introduir i cloure escenes ni s'estén tampoc en llargs discursos, sinó que es centra més aviat en mostrar directament el ministeri de Jesús. Fer notar aquesta agilitat de Mc ens serveix per emmarcar millor el fragment bíblic base d'aquest article: l'anomenat "dia a Galilea" (Mc 1,21-39); i és que, en pocs versets, l'evangeli presenta l'inici de la predicació a Galilea (1,14-15) i la crida dels primers deixebles (1,16-20), per desembocar, sense més preàmbuls, a un atrafegat dissabte a Cafarnaüm, mostrant Jesús

en plena acció (1,21-39). En síntesi: Jesús inaugura l'anunci del Regne, Jesús incorpora els primers deixebles a la missió i, tot seguit, Jesús ja es posa mans a l'obra. Amb aquestes ratlles ens proposem repassar aquesta jornada inaugural del ministeri de Jesús en Mc (tot llegint-hi què ens diu en relació al dia a dia del mateix Jesús) per fer el salt de connectar-la, i fer llum, al dia a dia de la primera comunitat de deixebles a Jerusalem. (Ac 2,42-47).

La jornada s'inicia amb la ubicació dels fets (“després van anar a Cafarnaüm. El dissabte, Jesús entrà a la sinagoga” 1,21): dissabte a Cafarnaüm. D'aquí fins al v.28 hi trobem un *Jesús mestre*, que ensenya amb autoritat i que desperta admiració i sorpresa (1,22.27). Un mestre que, a més, ensenya amb paraula performativa, amb poder per fer realitat allò que diu (1,25-27).

“Sortint de la sinagoga”, Jesús s'adreça a casa d'uns dels recentment cridats deixebles, Simó i Andreu (1,29). Allí Jesús guareix la sogra de Simó i, tot seguit, s'asseu amb els seus companys. Hi trobem, doncs, un *Jesús amic*, que es preocupa i gaudeix fraternalment amb aquells que li són propers.

El dia va transcorrent, Jesús segueix a casa dels seus amics, però “li anaven portant tots els malalts i els endimoniats” i Ell, si bé ja és de nit, els atén. Veiem aquí el *Jesús guaridor* (metge i alliberador) que, mogut per la seva caritat, se sobreposa al cansament en ares de l'amor als altres.

Pràcticament sense interrupció ni descans (si més no, en el relat evangèlic), “de bon matí, quan encara era fosc, es va llevar, sortí, se n'anà en un lloc solitari i s'hi va quedar pregant” (1,35). És el *Jesús orant*, Fill únic del Pare, que cerca la intimitat quotidiana amb Ell.

Però aquesta tranquil·litat íntima es veu aviat interrompuda per la demanda de Simó i els seus companys, que es fan portaveus dels veïns de Cafarnaüm: “Tothom et busca” (1,37). Sol·licitud a la que Jesús respon de forma desconcertant: “Anem a altres llocs, als pobles veïns, a predicar-hi, que per això he vingut” (1,38). Com més gent el busca i amb més intensitat, més veu Jesús la necessitat de marxar. És el *Jesús evangelitzador*, missioner incansable que batega per anar sempre més enllà, per no deixar ningú exclòs de l'anunci de la Bona Nova del Regne.

Fins aquí una lectura, a vol d'ocell, del nostre fragment base. Expressament, en aquesta relectura del text evangèlic hem identificat cinc paràgrafs que transparenten cinc dimensions de l'acció de Jesús: *mestre, amic, guaridor, orant i evangelitzador*.

Fem ara un salt endavant i, de la vida del Senyor, passem a mirar la vida de la comunitat (i, per tant, del deixeble). I és que, en el tan comentat fragment dels Fets dels Apòstols 2,42-47 (bell retrat de la primera comunitat), s'hi identifiquen també les cinc dimensions del ministeri de Jesús. En efecte, llegim que la comunitat *ensenya i aprèn* (“tots eren constants a escoltar l'ensenyament dels apòstols” 2,42), que cultiva l'*amistat fraterna* (“tots els creients vivien units i tot ho tenien al servei de tots” 2,44), que busca la forma de *guarir amb caritat* les mancances alienes (“venien les propietats i els béns per distribuir els diners de la venda segons les necessitats de cadascú” 2,45), que *prega* (“cada dia eren constants a assistir unànimement al culte del temple. A casa, partien el pa” 2,46) i,

finalment, que *evangelitza* (“la gent sentia un gran respecte”, “eren ben vistos de tot el poble” i “cada dia el Senyor afegia a la comunitat els qui acollien la salvació” 2,43.47).

No és perquè sí que diverses reflexions pastorals dels darrers anys, en el context occidental de necessitat de recuperar la vitalitat de les comunitats cristianes, a l’hora de descriure’n les característiques essencials, recorren precisament a cinc pilars imprescindibles a treballar: *adoració* (Jesús orant, comunitat que prega), *bella comunitat* (Jesús amic, comunitat que cultiva la fraternitat), *caritat* (Jesús guaridor, comunitat que viu l’amor al proïsme), *discipulat* (Jesús mestre, comunitat que ensenya i aprèn) i *evangelització* (Jesús evangelitzador, comunitat que evangelitza). Constatar com la mateixa Paraula de Déu mostra un transvasament tan nítid entre la vida de Jesús i la vida de la primera comunitat, és un clar i esperançador estímulo per aplicar-ho a la pròpia revisió i, sobretot, al dia a dia de les nostres parròquies i comunitats.

Al servei de l'altar

Quod Redemptoris nostri conspicuum fuit, in sacramenta transivit

ALBERTO MORENO-PALANCAS

prevere de l'arquebisbat de Barcelona

vicari de la parròquia de Sant Isidre de l'Hospitalet

Sovint una de les grans preocupacions de molts preveres, al llarg d’aquests anys, ha estat la manera d’intentar apropar les celebracions litúrgiques a la comprensió dels nostres feligresos; sobretot ara, que veiem com el seu nombre davalla, especialment en el sector més jove. Aquesta inquietud ens pot fer caure en la temptació de voler cercar mitjans o mètodes que facin, aparentment, més atractiva la celebració als ulls i als gustos del jovent d’avui dia. Caldrà analitzar, però, si tot aquest zel pastoral, totalment comprensible, justifica tota mena d’innovacions i modificacions arbitràries, que poden afectar a la naturalesa pròpia de la celebració litúrgica i a la seva intel·ligència.

Vet aquí que, en aquest temps de crisi (també espiritual), ens calgui posar l’accent en tractar amb molta cura les accions litúrgiques, per tal de no desvirtuar la seva naturalesa. Ja que, d’igual manera que d’un metge s’espera que sigui curós amb la salut dels seus pacients, a nosaltres se’ns demana que també ho siguem amb la fe de les persones que se’ns encomanen. I la major cura que podem tenir-ne és ser el més diligents possibles en

l'administració dels misteris. Perquè, tal com digué el papa sant Lleó el Gran: «quod Redemptoris nostri conspicuum fuit, in sacramenta transivit», és a dir, «allò que fou visible en el nostre Redemptor ha passat als seus misteris» (Sermó 74,2). Això significa, que si en els sagrats misteris es actua la presència del Salvador, el que Déu confia a les nostres mans és la seva mateixa acció, la seva obra i no la nostra; de manera que no som nosaltres els qui «fem la Missa» o els altres sacraments, sinó Déu mateix que, alhora, se serveix de les nostres humils persones, posant a les nostres mans el servei de fer present la seva salvació en cada ànima.

Per tant, si és en les accions sacramentals on Crist mateix realitza la santificació del poble fidel, cal que les veiem com un do del Cel, com una gràcia de la qual no en som mereixedors, i que ens hauria de provocar aquella expressió paulina de «temor i tremolor» (cf. Flp 2,12), és a dir, ens hauria de provocar un gran respecte pel que allí s'esdevé, o millor dit, pel que a través nostre es fa present. I és que, si perdem de vista aquesta concepció de do, fàcilment ens deixarem endur per qualsevol criteri que enterbolirà el que realment allà es comunica, caient en la temptació d'afegir, treure o introduir canvis en l'acció celebrativa (cf. SC 22).

No han estat poques les vegades que la mateixa Església ha hagut de pronunciar-se, corregint diversos abusos litúrgics comesos; per això, cal que, sense haver de caure en un rigorisme extrem, tampoc caiguem en una laxitud que ens faci perdre el caràcter sagrat d'allò que se'ns confia; perquè pot passar que la creativitat i el zel pastoral facin més mal que bé a les ànimes dels fidels, fins el punt d'arribar a enfosquir la dinàmica salutis que el Senyor ha volgut cristallitzar en els seus sacraments.

Així doncs, si volem tenir bona cura del poble que se'ns confia, cal que mostrem la cara més maternal i magisterial de l'Església, celebrant tal com ens indiquen els llibres litúrgics, a fi que mostrem als batejats el veritable rostre del Senyor, que ha volgut perpetuar la seva obra salvadora als nostres dies, a partir de les accions litúrgiques de l'Església.

Deixebles de l'Evangelí Casaldàliga profeta

JOAN SOLER FELIP

Claretà, Associació Araguaia

Són tantes les raons pràctiques que ens fan veure la profunditat i el vigor profètics de la vida, la paraula, l'acció del bisbe Pere! El barret de palma i el rem indígena: el bisbe que està i estarà amb els petits pagesos, amb els sense terra, amb els constants migrants de l'interior, amb els que viuen situacions d'esclavatge a les gran fazendes...; i el bisbe que està i estarà amb els indis, els indígenes, els karajàs, els tapirapé, els xavante, aquells a qui no se'ls reconeix llur dret ancestral a la terra, a tots aquells que justament en són els guardians: de la terra, dels rius, de la selva... La "Missa de la Terra sense Mals", la "Missa dels Quilombos", prohibides per algunes autoritats eclesiàstiques (in)competents i cantades a teatres, a places, a trobades i marxes populars... Tants càntics a la Maria del poble, índia, negra, nena de suburbi, violentada, menyspreada, la dona marginada dins de l'Església. Les Comunitats Eclesials de Base, animades i constituïdes en gran part per dones, les reflexions feministes, el lliure equip responsable-animador de les comunitats eclesials del bisbat de Sao Félix. Les estructures eclesials de la CNBB, creades amb el veí bisbe Dom Tomás Balduino, i alguns altres homes i dones d'Església: la Comissió de Pastoral de la Terra i el Conselho Indigenista Missionário, espais d'aliances i camins conjunts d'Església i pobles indígenes, d'Església i petits pagesos, en la defensa o la recerca de terra per viure dignament, en la defensa de llurs drets.

I amb tot això, les visites al papa a Roma, les persecucions, les amenaces de mort –quina nosa per a tots els defensors dels privilegis econòmics, de les grans companyies terratinents, militars, polítics, eclesiàstics...– Quina nosa la que ha fet el bisbe i germà Pere! Ell, pecador i bisbe es confessa de voler una Església vestida d'Evangelí i sandàlies, i de denunciar constantment el pecat estructural del capitalisme causant de tant dolor i tanta mort. I més. I Nicaragua i Centramèrica, i aliances per i contra els "500 anys del descubrimiento". I... seria un no acabar.

Però darrera de tot això, en el senzillíssim dia a dia de Sao Félix, l'acollida constant, inexorable, inexcusable, de milers i milers de dones, homes, famílies, infants, amb temps compartit, amb taula compartida, amb recursos compartits, amb paraules i gestos i gestions i "de tot" per obrir possibilitats de vida digna... I en el fons de tot aquell silenci i aquella pregària matiners, aquella vida compartida amb els germans i germanes de casa, amb la tia Irene, amb la Veva i les germanetes, amb el centre comunitari. "Con los pobres de la tierra quiero yo mi suerte echar" deia el poeta cubà i cantava la cançó. I en Pere sabia i sap que, en el fons, Déu és el poeta i el que canta aquesta cançó des de fa segles, persistentment, dolorosament, perquè Ell ha fet aquesta opció. I en Pere, amb el Pare-

Mare, amb Jesús, la seva força i el seu fracàs, també l'ha feta. Cada dia. Sempre. Gràcies, Pere profeta!

Sí, plorem-lo si voleu, pel seu silenci actual, per la seva malaltia, per la seva mort... Però sobretot, perquè en Pere i els pobres de la Terra i Déu ens ho reclamen, posem-nos de ple al servei de la Vida. I cantem i vivim, amb Déu, amb Jesús, amb en Pere: “con los pobres de la tierra quiero yo mi suerte echar...”

Reclinats sobre el pit del Senyor

Fe, vocació, missió

JOAN SOLER RIBAS

Prevere del bisbat de Girona

rector de la parròquia d'Arenys de Munt

«Per a complir la pròpia vocació és necessari desenvolupar-se, fer brotar i créixer tot el que un és. No es tracta d'inventar-se, de crear-se a si mateix del no-res, sinó de descobrir-se un mateix a la llum de Déu i fer florir el propi ésser. «En els designis de Déu, cada home és cridat a promoure el seu propi progrés, perquè la vida de tot home és una vocació. La teva vocació t'orienta a treure a fora el millor de tu per a glòria de Déu i per al bé dels altres. La qüestió no és sols fer coses, sinó fer-les amb un sentit, amb una orientació. Respecte a això, sant Albert Hurtado deia als joves que cal prendre's molt seriosament el rumb: “En un vaixell el pilot que es descuida és acomiadat sense remissió, perquè juga amb una cosa massa sagrada. I en la vida, tenim cura del nostre rumb? Quin és el teu rumb? Si fos necessari entretenir-se encara més en aquesta idea, jo prego a cada un de vosaltres que li doni la màxima importància, perquè encertar en això és senzillament encertar; fallar en això és simplement fallar”». *ChristusVivit* 257

La pastoral juvenil, com ens destacava el document «Pastoral juvenil i pastoral vocacional a la llum de la JMJ» ha de tenir tres objectius principals:

- 1- L'objectiu fonamental: propiciar en el jove una experiència de fe, una trobada personal amb Crist que transformi radicalment la seva vida.
- 2- Ajudar a cada jove a descobrir la seva vocació concreta i a respondre a la crida de Déu. Una vocació que ve del baptisme i que és comuna a tots els batejats, a tots els membres de l'església. Però fins i tot, una vocació que pot néixer abans del baptisme i dur-te al baptisme.
- 3- La vocació comuna s'ha d'especificar en una crida concreta a cada persona, o sigui, una missió.

La vocació no és només per a un grup de cristians, és per a tots. Una vocació que no es pot separar de la fe i a més, aquesta vocació t'ha de dur a una missió.

Per tant, si es té fe un ha de ser missioner. Missió viscuda com a vocació i plenitud de la meua vida de fe. I si un no és missioner, és perquè no té vocació, perquè no té fe. No es tracta per tant, ja només de veure quina és la vocació que té cada un, sinó quina missió hi va lligada. Hem de recuperar en les nostres comunitats, en les nostres delegacions, en el nostre treball amb els joves, un veritable Esperit Missioner.

Per tant, la primera cosa que us cal fer, com acompanyants, és:

1- És que jo, com a acompanyant, he descobert la meua vocació? És que jo, com a acompanyant, estic duent a terme la meua tasca com una veritable missió?

I després la segona cosa que hem de fer és:

2- La pastoral que faig amb els joves, els porta a aquesta triple descoberta? a) L'aprofundiment de la seva fe? b) La descoberta de la seva vida com a vocació i c) la realització d'aquesta vocació a través d'una missió!

I és així de senzill i no hi ha més! (o jo sé a què em crida Déu i ho comparteixo amb els altres, o jo estic fet un garbuix i no comparteixo res més que les meves incoherències, opinions i ideologies. Si no som enamorats del Crist, difícilment transmetrem res! I culparem els joves, però serem nosaltres!)

A vegades, des d'un paternalisme mal entès, diem que els joves d'avui no són capaços de grans reptes, que no entren en la fe, que no són constants en les seves decisions... i no negaré pas que vivim en una societat amb un materialisme conformista que fa que moltes persones busquin els béns materials abans que els béns espirituals, les seguretats que dona el món, enlloc de la inseguretat que dona Déu. I això no és res nou, germans! Des del principi, ja passava! Fixeu-vos si al llibre dels Actes ens explica aquesta escena de Sant Pau, el gran predicador: «El diumenge ens vam reunir per partir el pa. Pau, que havia d'anar-se'n l'endemà, els adreçava la paraula i va allargar la predicació fins a mitjanit. A la sala de la casa on ens havíem reunit hi havia moltes llànties. Un noi que es deia Ètic seia a la finestra mort de son. Com que Pau es va allargar molt, la son el va vèncer i va caure daltabaix des del tercer pis, i l'aixecaren ja mort». I amb el mateix Jesús, el gran catequista, el fill de Déu, quan es troba amb aquell jove ric de l'evangeli: Vés, ven tot el que tens i dona-ho als pobres, després vine i segueix-me. Però no el va seguir!

Mc 10, 17- 22: « Quan es posava en camí, un home s'acostà corrent, s'agenollà davant de Jesús i li preguntà: --Mestre bo, què haig de fer per a posseir la vida eterna? Jesús li digué: --Per què em dius bo? De bo, només n'hi ha un, que és Déu. Ja saps els manaments: No matis, no cometis adulteri, no robis, no acuis ningú falsament, no facis cap frau, honra el pare i la mare. Ell li va dir: --Mestre, tot això ho he complert des de jove. Jesús se'l mirà i el va estimar. Li digué: --Només et falta una cosa: vés, ven tot el que tens i dona-ho als pobres, i tindràs un tresor al cel. Després vine i segueix-me. En sentir aquestes paraules, aquell home va quedar abatut i se n'anà tot trist, perquè tenia molts béns.».

Aquest és un dels textos que ha marcat la meua vida. És una perícopa que va dels vv. 17-30 i està situada en les proximitats dels relats de crida. Quan els primers cristians escoltaven aquesta història, s'identificaven a si mateixos com a deixebles de Jesús, reconeixien que havien rebut aquesta mateixa crida al seguiment de Jesús. I descobrien, en ella, que la condició del deixeble suposa que no es tracta de veure's guiats només per la llei; aquell ric havia complert amb la Llei, sinó pel seguiment de Jesús. Jesús l'aprecia i el crida, però li posa una condició prèvia perquè sigui el seu deixeble: cal renunciar a si mateix. I això és tot!

Allà vaig entendre què volia dir despullar-se! No servir per res, i sense servir per res, servir per tot: És quan sóc feble quan sóc més fort.

Perquè renunciar a les riqueses és molt fàcil, però... renunciar a un mateix? He pres consciència, realment, que quan menys "jo" i hagi en mi, més Déu hi haurà? Que quan menys parli de "jo" més parlaré de "Déu"? Perquè la importància d'aquest text es posa en el despullament com a condició necessària pel seguiment. (Jesucrist que era de condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva igualtat en Déu, sinó que es va fer no res...). I nosaltres, vinga! Jo, jo i jo. (Fins i tot aquest cartell que hem fet. Hem escrit: Cridats a buscar-se la vida. Potser hauria estat millor escriure: Cridats a buidar-se la vida!)

Perquè això és el què ens diu el text, i això és la veritable pastoral que hauria de guiar-nos a tots nosaltres: Vés, ven tot el què tens i dona-ho als pobres. Després, vine i segueix-me. Primer una cosa i després l'altra. (Vés al supermercat a buscar pa i marxarem: Mentre compris el pa, no marxaràs pas). Doncs el mateix. Mentre estiguis venent, no marxaràs pas! No seguiràs pas a Jesús. El cristianisme no és pas un voluntarisme, sinó que és una decisió de seguir a Jesús. I fixeu-vos que nosaltres, com a acompanyants, organitzem trobades i celebracions, i tot està molt bé, i son necessàries, perquè la trobada amb els altres és bonica, però... si no els ajudem a trobar-se amb el Crist, vindrà un moment que diran no!

El problema és que molts encara estan venent. Son tan rics! I es pensen que venen ja estan seguint a Jesús. Però no! Son bona gent, sí. Estimats, sí! Fan bé al regne de Déu, sí! Però no son deixebles del Crist. I nosaltres: Som veritables deixebles del Crist? Ho hem venut tot i ens hem posat confiadament a les seves mans?

Perquè aquest és el problema del jove ric. Que s'ha quedat només amb la fe! No pot ésser aquest també el nostre problema en moltes de les nostres activitats? Que volem transmetre una fe reflexiva i personal? O sigui, tenim molt clar, quan parlem de la fe que és:

- a) Jo que crec: El fet de creure en Déu amb una confiança i una convicció més o menys grans: es té fe, però es pot ésser un home de fe o de poca fe. O sigui, l'actitud del qui creu.
- b) Déu amb el qui crec: És a dir, l'objecte en el què creu. Així, la paraula fe designa, també, allò que es creu i el contingut del qual és més o menys extens i diversificat: un deixeble del Crist professa la fe cristiana, que es distingeix objectivament de la fe jueva, i un catòlic convençut està obligat a creure tots els articles de la fe catòlica».

I està molt bé aquesta definició, perquè deixa molt clar les dues dimensions de la fe, però si us hi fixeu, al final què ens diu? Doncs parlem del què parla el jove ric a Jesús. Tornem a posar l'accent en la fe com una acceptació racional, de coneixement, que és necessària, és cert, però que no és primera! No podem començar la nostra pastoral amb joves parlant de Déu des de la racionalitat, perquè «el què mou al jove és l'ideal, és la insatisfacció, és l'inconformisme és el desig de trobar algú que els cridi pel seu nom i que els cridi a un ideal més gran. I per això ens cal una pastoral de cultura vocacional» (Pastoral Juvenil, 61). És l'altre evangeli de la crida:

Mt 4,18-22: «Tot caminant vora el llac de Galilea, veié dos germans, Simó, l'anomenat Pere, i el seu germà Andreu, que tiraven les xarxes a l'aigua. Eren pescadors. Jesús els diu: --Veniu amb mi i us faré pescadors d'homes. Ells deixaren immediatament les xarxes i el van seguir. Una mica més enllà veié altres dos germans, Jaume, fill de Zebedeu, i el seu germà Joan. Eren a la barca amb Zebedeu, el seu pare, repassant les xarxes, i Jesús els va cridar. Ells deixaren immediatament la barca i el pare i el van seguir».

Estan pescant! I Jesús els hi demana de seguir-lo i immediatament ho deixen tot i el segueixen!. És que el coneixien? No! I no importava! Perquè Jesús era l'evangeli! Era el testimoni. I ells van respondre sí! Un sí generós. Ho van deixar tot, barca i pare! Escrivia el Cardenal belga Daneels: «Tota vocació específica va lligada a un excés o a una gran intensitat de fe, d'esperança i de caritat». Us n'adoneu, doncs, de la grandesa de la nostra vida? Si quan parlem de Déu el vostre cor no esclata d'alegria, és que no esteu parlant de Déu. N'heu fet una ideologia. N'heu fet un pensament, però no n'heu fet veritable vida. Voleu ésser veritables acompanyants? Doncs sigueu abans testimonis!

Ja *Evangelii Nuntiandi*, sobretot dels nn. 21 al 23 ens diu que per evangelitzar ens cal abans de tot, testimoniar. I ara alguns estareu pensant: Ens està parlant de la fe i ara ens parla d'evangelitzar... no son dos conceptes diferents? No! Perquè això és el què vull trencar en la nostra pastoral ordinària! La fe no és un acte que m'ajuda a viure amb coherència amb mi mateix, en pau amb mi mateix, de recta doctrina, d'estudis seriosos, de tranquil·litat intel·lectual i confort espiritual... no! (És el què ens ha dit el Papa Francesc: «Sortim, sortim a oferir a tothom la vida de Jesucrist [...] m'estimo més una Església accidentada, ferida i tacada per haver sortit al carrer, que no pas una Església malalta pel tancament i la comoditat d'aferrar-se a les pròpies seguretats»). La fe viscuda realment només em pot enviar a evangelitzar. Perquè? De què em serveix tenir fe si no ho testimonio: «Germans meus, de què servirà que algú digui que té fe si no ho demostra amb les obres? ¿Pot salvar-lo, potser, aquesta fe? Si no es demostra amb les obres, la fe tota sola és morta. Potser algú replicarà: «Tu tens fe i jo tinc obres; mostra'm, sense les obres, que tens fe, i jo, amb les obres, et mostraré la meva fe. ¿Tu creus que hi ha un sol Déu? Fas bé; però també els dimonis ho creuen, i fins i tot se n'esgarrifen.» Jm 2, 14-21

I tant que sí! Creure és relativament fàcil! El què és difícil és escoltar què et diu aquest Déu amb el qui creus! Perquè la fe ha de portar a les obres i a una coherència de vida. És a dir, a un testimoni. Un testimoni que serà, al mateix temps, el primer pas per a

l'evangelització. Al n. 24 d'EN diu: «És impensable que un home hagi acollit la paraula i s'hagi lliurat al regne sense convertir-se en algú que al mateix temps dóna testimoniatge i anuncia». Perquè com ens deia al n. 23: «El més esplèndid testimoniatge es revelarà a la llarga impotent, si no queda aclarit, justificat, explicitat per un anunci clar i inequívoc del Senyor». O sigui, la fe em porta a anunciar, a ésser missioner. Però, i aquest portar, no és ja una vocació?

Per tant, no es tracta de veure si és primer la fe o primer la vocació, sinó que la fe és ja la primera crida. Perquè la fe no és l'adhesió a una idea, sinó el seguiment d'una persona, posant la centralitat en la figura de Jesucrist, com ens ho va recordar molt bé el Papa Benet XVI en la inauguració de l'any de la fe (11/10/12): « Jesús és el centre de la fe cristiana. El cristià creu en Déu per mitjà de Jesucrist, que n'ha revelat el rostre. Ell és el compliment de les Escriptures i el seu intèrpret definitiu. Jesucrist no és només l'objecte de la fe, sinó, com diu la carta als Hebreus, «el capdavanter de la fe i el qui la porta a la plenitud» (12,2). (...) i té una missió: «L'Esperit del Senyor reposa sobre meu, perquè ell m'ha ungit. M'ha enviat a portar la bona nova als pobres» (Lc 4,18).». Ho entenem això? Jesús no és només aquell amb qui creiem, sinó que és aquell qui ens crida i qui ens envia a continuar la seva missió en el temps (o sigui al llarg de més de 20 segles) i l'espai (o sigui a través de tots els continents). És un moviment que parteix del Pare i, amb la força de l'Esperit, porta la bona notícia al món. És aquesta la nostra pastoral amb joves? Els cridem perquè estiguin amb nosaltres, o els hi diem que Déu els crida perquè se'n vagin al mig del món!. Perquè l'Església és l'instrument necessari per aquesta obra del Crist, però no estem enviats a l'església, sinó que som enviats al món. «Com el Pare m'ha enviat a mi, també jo us envio a vosaltres» (Jn 20,21). Això diu el Ressuscitat als deixebles, i alenat damunt seu, afegeix: «Rebeu l'Esperit Sant» (v. 22). Déu, per mitjà de Jesucrist, és l'artífex principal de l'evangelització del món; però Crist mateix ha volgut transmetre a l'Església la seva missió, i ho ha fet i ho continua fent fins al final dels temps infonent l'Esperit Sant en els deixebles, aquell mateix Esperit que es va posar damunt d'ell i va romandre en ell durant tota la seva vida terrenal, donant-li la força per «proclamar als captius la llibertat i als cecs el retorn de la llum»; «posar en llibertat els oprimits» i «proclamar l'any de gràcia del Senyor» (Lc 4,18-19).

I ja està! I per tant, és que algú que hagi escoltat el què acabo de dir, podria separar ara, la fe, de la vocació o de la missió? No! Agafem la última exhortació apostòlica del Papa Francesc: *Christus Vivit*, Crist viu. En el capítol VIII, dels nn. 248 al 277, ens parla de la Vocació. En el n. 248 comença dient: «És veritat que la paraula vocació pot entendre's en un sentit ampli, com a crida de Déu. Inclou la crida a la vida, la crida a l'amistat amb ell, la crida a la santedat, etc.» Una crida a la santedat que ja destacava a Gaudete et exsultate, però que si no s'entén bé, ens podria portar el risc de tornar a veure la fe com un afer merament individual. Però llavors, al 250 ens diu que el fet fonamental «és discernir i descobrir que el què vol Jesús de cada jove és primer de tot la seva amistat» i ja citant l'evangeli de Jn 21, 16 en la crida a Simó Pere diu: «“Simó, fill de Joan, m'estimes?” és a dir: Em vols com a amic? La missió que rep Pere estarà sempre en connexió amb aquest amor gratuït.» Per tant la fe ens ha portat a la vocació i ara la vocació queda

totalment lligada a la missió. Així, al n. 253 diu clarament: «Voldria aturar-me ara en la vocació entesa en el sentit preciós de la crida al servei missioner dels altres», per acabar dient al 254, citant-se ell mateix a EG 273: «La missió en el cor del poble no és una part de la meua vida, o un ornament que em puc treure; no és un apèndix o un moment més de l'existència. És quelcom que jo no puc arrencar del meu ésser si no vull destruir-me. Jo sóc missió en aquesta terra». Així, en conseqüència: «cal pensar que tota pastoral és vocacional, tota formació és vocacional i tota espiritualitat és vocacional». I si tota vocació és missió, aleshores! Tot cristià ha de ser missioner, i tota l'església ha de ser missionera. I així ho va dir molt clar a EG 15 el Papa Francesc en un text que l'hauríem d'emmarcar i que presidís totes les reunions eclesials:

L'activitat missionera «representa encara avui dia el major desafiament per a l'Església» i «la causa missionera ha de ser la primera». Què passaria si ens prenguéssim realment de debò aquestes paraules? Simplement reconeixeríem que la sortida missionera és el paradigma de tota obra de l'Església. En aquesta línia, els bisbes llatinoamericans van afirmar que ja «no podem quedar-nos tranquils en espera passiva als nostres temples» i que fa falta passar «d'una pastoral de mera conservació a una pastoral decididament missionera».

Som-hi, doncs? Canviem de paradigma? I això, ja sé que costarà. Per això, intento fer la síntesi a través d'un autor antic amb un paradigma modern, el Dr. Esquerda Bifet. En el seu diccionari d'evangelització ens defineix la fe de la següent manera: «La fe és un assentiment a Déu que es revela (CEC 143), per l'autoritat del mateix Déu que comunica la seva intimitat. És una obediència, és a dir, una actitud d'escoltar per admetre i seguir. És l'obediència de la fe a Déu que es revela en Jesucrist (...) Aquest assentiment s'expressa amb tot el ser, i no només amb l'acceptació d'uns conceptes. La ortodòxia (recta fe) fonamenta l'ortopraxis (recta pràctica) i s'expressa en ella». Ens adonem, doncs, que la música ja comença a canviar, perquè la fe i la vida han d'anar de costat i per això, en el mateix diccionari, en l'entrada sobre la vocació cristiana, el Dr. Esquerda en treu la conclusió lògica: «Per tant, la fe va sempre lligada a una vocació, perquè Crist crida a canviar de vida i de mentalitat, per a creure en l'evangeli. S'ha complert el temps i el Regne de Déu és a prop. Convertiu-vos i creieu en la bona nova.» (Mc 1,15) . Aquesta crida inclou un «seguiment» a manera de relació personal amb ell, amb disponibilitat de «renunciar» a tot quan pugui impedir la fidelitat a l'evangeli: «Aleshores Jesús digué als seus deixebles: -Si algú vol venir amb mi, que es negui a ell mateix, que prengui la seva creu i que em segueixi.» (Mt 16,24), i seguir-lo per a fer com ell: Mc 10, 45: «Com el fill de l'home que no ha vingut a ser servit sinó a servir i a donar la vida com a rescat per tothom»

Si estem dient que la fe és posar al Crist al Centre, i si el Crist ens diu que l'única manera de seguir-lo és des del servei, això implica que el deixeble ha d'aprendre a renunciar a ell mateix, al seu propi jo, al seu estil... I ha d'entendre que el seguiment a Jesús no és obligació, sinó acceptació conscient i lliure d'una proposta feta pel Mestre, que és el qui crida.

Una proposta que és de fidelitat a Ell i al seu evangeli, per als quals serà necessari, fins i tot, arriscar la pròpia vida. Perquè d'això és del què es tracta. De donar la vida. La fe no és per estudiar (que s'ha de fer!) sinó que és per viure-la i proclamar-la.

El cristianisme no és una filosofia ni una visió del món, ni una moral, ni un conjunt de ritus, com ens recorda el Papa Francesc a EG 34-35 que ens portarien a un cristianisme viscut com a Intel·lectualisme: (Acceptació teòrica d'un conjunt de veritats), o com un gnosticisme (l'accés de la ment a unes veritats ocultes reservades als més entesos), però tampoc a una mena d'ONG sense sentit que ens portarien al pelagianisme (L'esforç ètic i voluntarista per a crear un món més just). Cap d'aquestes maneres és la manera pròpia d'adherir-se inicialment al dinamisme de Jesús ressuscitat que és, precisament: «L'acceptació personal, lliure i voluntària de la invitació que un testimoni del ressuscitat ofereix (proclamant el Kerigma) per entrar en aquest dinamisme per un acte de la voluntat obrint el propi cor a la presència restauradora del ressuscitat»

Ser deixeble, doncs, comporta una doble crida. Per una banda un profund acolliment de tot el que Jesús els hi demana, que inclou la creu. Per altra banda, el servei a la comunitat creient, que és el fonament del seguidor de Jesús. Una doble crida que no es pot viure aïlladament, perquè l'acolliment només es pot tenir des de l'experiència de vida compartida, des de l'estar amb Ell, que era el què els hi demanava Jesús, per a ésser enviats.

Per això el deixeble no es busca a ell mateix, sinó al Mestre (fe) i complir la seva voluntat (Vocació). Una voluntat que ens porta a fer el que Ell va fer (missió) és a dir, a donar-nos per causa de Jesús i de l'evangeli al servei de tots, especialment dels més petits. I aquest és, sense cap mena de dubte, l'únic model per als cristians, tots deixebles del Crist. Vine i segueix-me! I després els envià dos a dos per a predicar. Aquest és l'únic camí del cristià.

I aquest és el sentit de l'evangeli: contemplar Jesús viu en aquesta Bona Nova, perquè la seva paraula no és paraula del passat, sinó que cal prendre consciència que des de les tradicions del passat ens està parlant al present. El que Jesús va dir i va fer davant els seus ho està dient i fent aquí i ara. Seguir-lo en el moment actual comporta que s'han modificat les circumstàncies, però segueix en vigència l'opció per la seva persona, la pràctica dels seus ensenyaments i la consideració dels seus fets.

El seguiment de Jesús avui, al s XXI, vol dir tornar a situar-se com els deixebles, amb l'evangeli a la mà, a escoltar què ens diu Jesús. Cal tornar a les fonts per a buscar les causes del Déu de Jesús, la causa de Jesús, no la nostra.

Potser avui, ens cal tornar a reprendre amb humilitat la tasca de repensar la nostra fe per presentar-la al nostre món. Ens cal entendre a qui es va dirigir Jesús, i a qui ens demana que ens dirigim. I ho hem de fer, repeteixo, amb fets concrets, d'una fe que s'ha de concretar. El Papa Francesc en una de les seves homilies a Santa Marta va dir: «A vegades oblidem que la nostra fe es concreta: El Verb s'ha fet carn, no s'ha fet idea, ni s'ha fet llei!». Es tracta de donar la vida, no de fer un ideal de la nostra fe. Hem de deixar enrere aquesta mentalitat racionalista i il·lustrada. És el què ens deia Benet XVI a Déu és amor, n. 1: «No es comença a ésser cristià per una decisió ètica o una gran idea, sinó per el

trobament amb un esdeveniment, amb una Persona que dona un nou horitzó a la vida i, amb això, una orientació decisiva».

Cal buidar-se d'un mateix, i no donar-se tanta importància. Nosaltres no somgaire importants per a la Salvació! Buidem-nos de protagonismes estèrils i immadurs, i posem-nos a treballar. No hi ha veritable alegria si no ens sabem despullar i perdre-ho tot. Cal ésser més cristocèntrics, posar al Crist en el centre de la nostra vida. Sinó, en la mesura que ens hi posem nosaltres, serà quan vindran les enveges, els perfeccionismes, els falsos testimonis..., i perdrem l'alegria i la il·lusió. Serà quan enlloc de proclamar el Kerigma que ell mateix ja té una mena de força sacramental, perquè fa present allò que proclama, ens proclamarem a nosaltres, els nostres cansaments, les nostres desil·lusions i els nostres límits.

Per tant ens cal recuperar de nou l'esperit missioner! Sí. Una Església de missió per a una terra de missió. I si ho volem fer bé, de veritat, hem de recuperar el sentit d'una profunda espiritualitat missionera. Tal i com ja ho deia Pau VI a l'Evangelii nuntiandi al capítol VII, tal i com ho deia el Papa Joan Pau II a la *Redemptoris missió*, al capítol VIII, i tal i com ho diu el Papa Francesc, a l'Evangelii gaudium, al capítol V. I què és l'Espiritualitat Missionera? Doncs, com molt bé ho ha definit Joan Esquerda Bifet: «és una vida de fidelitat a l'Esperit Sant que ens demana fidelitat a la seva missió». Som-hi, doncs. Posem-nos confiadament en les mans de l'Esperit Sant i escoltem cap a quina missió ens envia.

Rentar els peus

La pastoral amb els joves

JORDI CALLEJÓN FERRER

prevere del bisbat de Girona

delegat de Joventut

Quan vaig començar en el món de la pastoral amb els joves tenia 25 anys i m'havien acabat d'ordenar. Era jove i el bisbe d'aquella època deuria pensar que els joves evangelitzen els altres joves i si ho va fer per aquest motiu, tenia raó, també el papa i els pares sinodals tenen clar que per arribar als joves allunyats el millor és un jove cristià convençut.

Per poder preparar el Sínode ens van demanar que els joves omplissin una espècie de formulari per tal de ser una base pel Sínode. Era un formulari destinat a joves creients, als de casa per entendre'ns. Amb l'equip de la delegació vam fer un altre formulari per què els joves dels nostres grups enviessin als seus amics de l'institut. La condició era clara, han de ser amics o amigues que no siguin creients.

Hi havia una pregunta que la vam posar expressament, parlava si coneixien algun jove creient i que els sorprenia més d'ell/a. Una resposta sobresortia per sobre de les altres... contestava una noia de 17 anys i deia: «Sí, conec una jove cristiana i em sorprèn que una

persona tan intel·ligent i bona pugui creure en aquestes coses. Envejo els seus valors i la seva visió de la vida». Gràcies a aquesta resposta vaig entendre quin perfil hem de treballar a la delegació i quin és el jove ideal per evangelitzar els allunyats.

Llegint el capítol setè de la Christus Vivit vaig recordar la resposta d'aquesta noia allunyada per què el papa ens anima a ajudar els joves cristians, a formar-los a deixar-los volar, acompanyar-los a fer experiència de Jesús i a ser Església.

La recepta que el papa ens ofereix, és una pastoral amb joves basada no tant en l'espectacle (de tant en tant és bo) sinó basar la trobada amb el jove amb la gramàtica de l'amor és a dir tota pastoral amb els joves ha d'estar basada en estimar. Qui de nosaltres no recorda algú que a la nostra tendra joventut ens va estimar i ens ha marcat fortament? Gràcies a aquesta relació basada en l'amor, avui molts de nosaltres som cristians.

La pastoral amb els joves i de fet tota la pastoral de l'Església, ha d'estar basada en l'amor, d'aquesta manera la delegació de joventut, el grup parroquial, escolar... esdevindrà una família, una llar... un lloc d'oportunitats, d'acompanyament i d'amistat...

El capítol setè ens diu coses molt boniques als qui ens dediquem a l'acompanyament i l'evangelització dels joves però també tots els qui fa anys que ens hi dediquem sabem que no tot són flors i violes... acompanyar joves en el camí de la fe és dur i moltes vegades inestable. Hi ha una frase a l'evangeli de Joan que descriu perfectament el sentiment de l'acompanyant quan Jesús diu als deixebles: «També vosaltres em voleu deixar?» És dur quan un grup de joves es desfà o quan agafen altres camins completament diferents del que s'ha intentat fer experiència... Aquestes situacions que tots hem viscut em porta a reflexionar sobre, qui acompanya el qui acompanya? Qui consola al qui totes les seves ovelles s'han perdut després de tant d'esforç?

Els temps que vivim certament no són gens fàcils per a l'evangelització, però el Senyor ens ha posat a tots nosaltres en aquest moment. La seva voluntat és que nosaltres entomem aquest repte, i que reconeguem els signes dels temps en la fidelitat a l'evangeli! Doncs endavant, no tinguem por, Jesús és qui ens acompanya!

Un bisbe ens parla

Al nostre germà bisbe, Pere Casaldàliga, poeta i profeta

+ SEBASTIÀ TALTAVULL

bisbe de Mallorca

Acaba de ser cridat a la casa del Pare, Déu entranyable i de tot consol. Acaba de morir un bisbe, poeta i profeta, enamorat de Jesús i del seu poble. Des de la nostra adolescència ha estat un referent indiscutible per allò que ja deia sant Pau VIè que «l'home contemporani escolta més de grat els testimonis que els mestres o, si escolta els mestres, és perquè són testimonis». De la mateixa manera deia que «serà mitjançant la seva conducta, mitjançant la seva vida, com l'Església evangelitzarà el món, és a dir, pel testimoni viscut de fidelitat al Senyor Jesús, de pobresa i de despreniment, de llibertat enfront dels poders d'aquest món, en una paraula, de santedat». Paraules dites per un sant i que revelen a peu de lletra la qualitat humana i espiritual del bisbe Pere Casaldàliga.

Quan entorn dels anys 80 vaig escriure dos llibres dirigits als joves que es preparaven per a rebre la Confirmació, tractant el tema referit a la persona del bisbe, que és el qui administra el sagrament, vaig voler deixar constància del sentit d'aquest servei dins l'Església i com el testimoni d'alguns d'ells era, com he dit abans, un referent indiscutible. M'havia cridat l'atenció com el bisbe Pere Casaldàliga relatava la seva ordenació episcopal i per això la vaig incloure en el meu llibre, i deia: «La meva consagració episcopal ha estat amb la màxima senzillesa i dins d'un realisme de compromís i donació inevitables. M'han acompanyat molts amics. I l'Esperit de Jesús ha estat present. Ni grans emocions ni temeroses responsabilitats. Com una nova confirmació. Com l'exigència darrera. Som apòstol, bisbe de l'Església de Jesús. Haig de confiar en l'Esperit del Senyor Ressuscitat que anima la seva Església. Haig de servir el poble de Déu amb tota llibertat i dedicació». Certament, ho ha fet amb fidelitat i fins el darrer alè.

Aquest dissabte passat vaig escoltar de nou amb emoció la llarga, densa i molt interessant entrevista que la periodista Mònica Terribas li va fer ja fa uns anys. Em va impressionar una vegada més la serenitat del seu posat, de les seves paraules, del seu somriure. I quina cara i quin gest va fer quan va dir que havíem de ser «persones d'esperança», malgrat les dificultats i els contratemps. Ho havia dit, no feia molt, el bisbe salvadoreny Òscar A. Romero, poc temps abans que fos assassinat mentre celebrava l'Eucaristia: «M'agrada el

qualificatiu d'home d'esperança. Crec que és la meva missió. Jo he intentat sembrar esperança, mantenir-la en el poble. Hi ha un Crist alliberador que té força per salvar-nos. Jo intent posar la meva gent en aquesta esperança. Com a pastor, estic obligat, per manament diví, a donar la vida per aquells que estim, que són tots els salvadorenys, fins i tot aquells que vagin a assassinar-me... La meva mort, si és acceptada per Déu, serà per l'alliberament del meu poble i com un testimoni d'esperança en el futur. Pot dir vostè, si arriben a matar-me, que perdon i beneesc els qui ho facin. Tan de bo es convencin que perdran el temps. Un bisbe morirà, però l'Església de Déu, que és el poble, no morirà mai". Al bisbe Casaldàliga se'l reconeix arreu perquè li diuen «has estat un traginer incansable de l'esperança».

Quan s'està amb el poble i no contra ell, l'Evangeli brolla com una font inexhaurible d'aigua fresca. És el que volem ser l'Església enmig del poble, entre la gent. Allò més eloqüent del bisbe Casaldàliga ha estat precisament això, quan n'ha fet entrega de la seva vida fins els 92 anys i després de dedicar-la enterament al costat dels sense terra, defensant els drets de les comunitats indígenes en contra de l'explotació perpetrada per les consignes del capitalisme salvatge, que tant de mal ha fet a l'Amazònia i a tants altres indrets. La teologia, que no és una ciència abstracta ni fóra d'aquest món, ha sabut llegir la necessària intervenció de Déu per alliberar el seu poble de tots els esclavatges, de tots! Quan Casaldàliga arriba al Brasil l'any 1968, té molt clar quin és el seu lloc i diu que «davant d'un poble, expulsat de la seva terra, perseguit, oprimat, nosaltres, com Església de Jesús, només podem seguir el mateix camí del poble, viure també marginats, incompresos, potser, de la mateixa Església, qui sap, perseguits, i si fos necessari arribar fins a la sang, com el poble també generalment hi arriba». Ell ja deia així de clar i convençut que «les nostres causes valen més que la nostra vida, perquè són les causes que donen sentit a la vida». L'any 2006 rep el Premi Internacional Catalunya com a reconeixement per la tasca feta durant anys per defensar les comunitats indígenes de l'explotació dels terratinents. En aquell moment, la seva resposta serà que accepta el Premi perquè es concedeix a una actuació en favor del poble que necessita que li siguin reconeguts els seus drets. Per això, ha volgut viure i morir al costat dels més pobres, també pobre com ells.

Pere Casaldàliga, exerceix el seu ministeri episcopal bé a l'estil de Jesús, bon Pastor, a l'Evangeli. Amb quina humil finesa, tractant la gent, és capaç de dir que «no sap el nom de tots, però s'aprèn els seus ulls i, pels ulls, es crida...». Per això, arribarà a dir que «és molt més important tenir la darrera sensibilitat que no la darrera paraula». Per a ell, «estimar és també incomodar», la qual cosa el porta a dir que «ser amable amb tots és més fàcil, més còmode, que ser honestament profètic amb tots. Estimar és també incomodar». Anant al fons de l'Evangeli, veurà que «la pràctica de l'amor, que és llei de vida en el Regne, és necessàriament la pràctica de la justícia...». Per això, «no hi ha experiència de Déu sense lluita per la justícia». D'aquí que «la pau només és vàlida en la veritat i la justícia; qualsevol altra pau és mentida...». També, fent autocrítica que mereix conversió, diu que «el Regne uneix, però l'Església divideix quan no coincideix amb el

Regne...». La seva entrega als més vulnerables li fa veure que «els pobres són més incòmodes que Déu, sobretot quan un sap que Déu està decisivament en ells».

És ben cert que en la seva vida hi és constant la intervenció de Déu. La força interior de l'Esperit ha mantingut sempre el caliu viu de la seva entrega a la causa del Regne, un model i un esperó per a la nostra Església, també la nostra d'aquí, que no pot renunciar de cap manera a ser signe d'aquest Regne de Déu que Jesús ha vingut a inaugurar i a fer realitat entre nosaltres. També nosaltres, per fidelitat a l'Evangelí i com ho deim tantes vegades, no podem defallir en la defensa de tots els drets humans, i especialment els dels més febles, en la denúncia de les injustícies de caràcter social, econòmic i ecològic, tot afavorint en positiu la instauració d'una forma de vida que afavoreixi la igualtat de tots. El missatge evangèlic ara s'arrela més que mai en la situació desconcertant de pandèmia en la que estam immersos i, lluitant junts per fer enfora la por i tota irresponsabilitat, fa falta que també més que mai treballem a tot nivell d'edat i condició els motius d'esperança que ens han de mantenir a peu dret, valents i forts en el camí d'una reconstrucció feta entre tots, amb la màxima solidaritat.

Crec que, en aquest sentit, ens poden il·luminar molt aquestes paraules del bisbe Casaldàliga: «És tard, però és la nostra hora. És tard, però és tot el temps que tenim a la mà per fer el futur. És tard, però som nosaltres aquesta hora tardana. És tard, però és matinada si insistim una mica». Per això, fem cas de la seva veu que ens implica en tot aquest treball i ens diu a cau d'orella: «Allò que em fa és el que don, no allò que tenc. Com més don, més tenc, perquè som més. Cada dia ben viscut fa una vida». Ara a nosaltres, a tota persona de bona voluntat, ens toca seguir escoltant, pensant i pregant. Deixem que aquest bisbe fidel a Jesús, a l'Evangelí, a l'Església i al Poble, ens segueixi interpel·lant, ajudant i estimant.

(publicat al *Diari de Mallorca*)

25 anys del Concili Provincial Tarraconense

+ **JOAN PLANELLAS BARNOSELL**
arquebisbe metropolità de Tarragona

L'any 1943 —han passat gairebé setanta anys— aparegué a França un llibre que portava per títol «França, país de missió?», que escandalitzà força gent d'Església. Ara constatem que els seus autors tenien una percepció aguda del que estava passant al país veí i que començava a soscavar el nostre. El llibre no era un crit de croada. Era més aviat una reflexió rigorosa que feia tocar de peus a terra des d'una autenticitat evangèlica.

Més tard, ja celebrat el Concili Vaticà II, el gran teòleg alemany Karl Rahner, escrivia el pronòstic següent: «La nostra situació actual representa la transició d'una Església recolzada en una societat cristiana homogènia i gairebé idèntica a ella—d'una Església de masses— a una Església constituïda per persones que en contradicció amb el seu entorn, es van obrint pas a una opció de fe, clara i conscient. Així serà l'Església del futur, o bé deixarà de ser» (Cambio estructural en la Iglesia, Madrid 1975, 31-32; original alemany de 1972).

Avui els cristians ens trobem ja de ple en aquesta situació descrita. Estem en una situació de pelegrins, convivint en una societat aliena al concepte cristià de la vida i, al mateix temps, compartint les inquietuds i esperances d'aquesta societat, però al ras, sense altre sostre que les estrelles. La situació present s'assembla molt més a la del Nou Testament, almenys a aquella descrita a la primera Carta de Sant Pere quan, en un context plural i enmig d'altres creences, l'autor de la carta es dirigeix als cristians amb aquesta recomanació: «estigueu sempre a punt per a donar una resposta a tothom qui us demani raó de la vostra esperança. Però feu-ho suaument i amb respecte, mantenint la rectitud de consciència. Així quedaran confosos... els qui us difamen per la vostra recta manera de viure com a cristians» (1Pe 3,15-16). Si Jesucrist té realment per a nosaltres «paraules de vida eterna» (Jn 6,68) viurem la situació present amb plenitud, amb joia i amb una certa esportivitat.

No vivim en una època de canvis, sinó en un veritable canvi d'època.

El Concili Provincial Tarraconense, en la línia del Vaticà II acarà adequadament, ja fa 25 anys, aquest repte. El Concili es fa les dues mateixes preguntes del Vaticà II: Església, què dius de tu mateixa i quina és la teva missió (com els dos moviments del cor, de contracció i d'expansió). Amb l'intent de retornar al missatge genuí de l'Evangeli de Jesús.

Han passat 25 anys: Anys de 1990, encara al final d'una època decristianitzat. Ho mostra el llenguatge mateix del Concili. Posaré tres exemples:

- 1) Davant la secularització, parla dels allunyats de la fe. Ara parlariem d'«indiferència».
- 2) La situació dels emigrants: pensa amb la gran quantitat d'emigrants provinents d'altres terres d'Espanya. Ara parlem d'emigrants en relació als extracomunitaris.
- 3) Diu que vol una Església més alliberada del poder polític. Crec que en els moments actuals no podem parlar, almenys a Catalunya, d'una Església lligada al poder polític.

En el Concili Tarraconense hi podem trobar unes actituds espirituals i pastorals per encarar adequadament la situació descrita per Karl Rahner. Ben segur que ara pot ser l'hora o el moment oportú per incidir en algunes actituds pastorals que ens poden ajudar en el nostre avui eclesial. Atents als signes i als canvis de la societat i del món, volem entrellucar algunes perspectives o pautes de futur per a la missió de la nostra Església i, en definitiva, per a la mateixa fe cristiana. Hi responem, mirant, d'una banda, l'Església cap endins i, d'altra banda, mirant l'Església cap enfora:

1. Cap endins. Aquestes són les actituds a tenir en compte: Creure que l'Església que evangelitza és tot el Poble de Déu (Carta Pastoral de Josep Pont i Gol de l'any 1972: «Tots som Església. Als laics de l'Església de Tarragona»). Treballar per a una Església més sinodal, que valora la fe de tots els batejats. Propiciar la trobada amb l'Església com una «llar de fraternitat». Anar al que és l'essencial de la fe cristiana, és a dir, l'anunci de Jesucrist. Treballar per un laïcat compromès, actiu i ben format. Un tema que el Concili Tarraconense subratllà molt fortament. El segle XXI serà el segle dels laics i laiques –no merament com a col·laboradors– sinó treballant de conjunt amb el ministeri ordenat. D'aquí la necessitat d'una seriosa formació (en parlaré breument al final). Viure la pobresa evangèlica en una Església pobra i per als pobres (una Església més senzilla, que viu la senzillesa evangèlica, estarà més preparada per encarar la seva missió, i també de servei als pobres). Impulsar comunitats que donin un testimoni coherent de vida cristiana i de santedat, d'on en brollaran les vocacions que l'Església necessita.

2. Cap enfora. Aquestes són les actituds a tenir en compte: Creure en una Església que «surt» a l'encontre dels altres i fa atractiva la fe. Cercar el «diàleg» constructiu amb els altres, fent servir paraules que expliquin el que vivim (Cf. Ramon Torrella, Comunicació pastoral «El diàleg eclesial», 1989). Proposar la fe en positiu, respectant els temps i l'hora de Déu. Construir una Església en diàleg amb la cultura i amb el món. Fou un tema molt preuat en el Concili Tarraconense. Davant les situacions inèdites, cal un despertar de l'humà, sostingut i potenciat per la llum i la força de l'Evangeli. Cal que l'Església potenciï un diàleg on hi hagi la prioritat de l'ètica per sobre de la ciència empírica, la primacia de la persona per damunt de les coses, i la superioritat de l'esperit per damunt de la matèria. Una Església que escolta: l'Església està cridada a escoltar, perquè tota època d'incertesa (com la que ara vivim), ha de ser també un temps de discerniment. Com deien uns intel·lectuals cristians de no fa gaires dies, l'Església pot oferir una contribució fonamental a dos nivells: Primer, una tasca capil·lar de ser factor de reconciliació, que promogui la cultura de la trobada i el diàleg; que intervingui amb la seva experiència secular en mediacions i negociacions, sense abandonar la profecia de la inclusió, la pau i la justícia. A nivell de Catalunya crec que l'Església hi podria fer una bona aportació, essent

factor de reconciliació i de pau, donada la fractura social i política existent. Cal un esforç per impulsar la presència de protagonistes cristians en tots els diàlegs i camins de reconstrucció que apuntin a més justícia i pacificació, a més cohesió, inclusió i equitat social. En segon lloc, una inculturació de la doctrina social de l'Església –amb tants aspectes estimulants– per il·luminar els desafiaments i afrontar els camins a recórrer. En aquest sentit, en els moments actuals de reflexió davant la situació a la que ens porta la pandèmia, és la importància d'acabar adequadament el tema ecològic íntimament unit al de la justícia social.

Situats en aquest punt, arribo a la cloenda de la meua intervenció amb dos punts que volia assenyalar:

1. En primer lloc, la necessitat d'un bon avituallament per a la travessa; una formació posada al dia i sòlida per poder respondre als reptes que van sortint en el camí. L'Església que és a Catalunya necessita de laics i laiques ben formats teològicament i pastoralment. Estem aquí, avui, en un àmbit universitari: a la 52^èa. Edició de la Universitat Catalana d'Estiu. I, paral·lelament, vull incidir en el fet que l'Església necessita de la universitat en el seu present i en el seu immediat futur. A més del diàleg constant amb el món de la cultura en tots els àmbits, cal impulsar el treball universitari. L'Ateneu Universitari Sant Pacià, amb les seves Facultats de Teologia, Filosofia, Història i Arts cristianes, i des d'aquest nou curs, la nova Facultat de Litúrgia, juntament amb la xarxa d'Instituts Superiors de Ciències Religioses que tenim a les diverses diòcesis, poden ajudar en aquesta comesa. Són eines creades per a donar provisions a un nivell científic i sistemàtic. S'adreça especialment a totes aquelles persones amb inquietuds sobre el fet religiós cristià, a col·laboradors i col·laboradores de parròquies i comunitats, a joves que volen tenir una fe adulta o bé complementar els seus estudis universitaris amb una altra carrera, als religiosos i religioses, laics i laiques entregats que vulguin aprofundir allò que viuen. Aquesta és una eina imprescindible per a treballar adequadament per a la unitat pastoral de les diòcesis amb seu a Catalunya.

2. En segon lloc, vull incidir també—encara que ben breument—en la relació de l'Església amb la política. En aquest punt, convé recordar la Constitució sobre l'Església en el món del Vaticà II, quan afirma que «en una societat pluralista» convé «tenir un concepte just de la relació entre la comunitat política i l'Església, i distingir clarament entre allò que els cristians, separadament o en grup, fan pel seu compte com a ciutadans, moguts per la consciència cristiana, i allò que fan en nom de l'Església». D'aquí que, afegeix el Concili, «per raó de la seva funció i de la seva competència» l'Església «no es confon per res amb la comunitat política ni està lligada a cap sistema polític», essent «alhora signe i salvaguarda de la transcendència de la persona humana» (GS76). El gran bisbe Torras i Bages, ben poc abans de ser nomenat bisbe de Vic, a l'any 1899, va escriure «La visita Espiritual a la Mare de Déu de Montserrat». Enmig de la complexitat, de les greus dificultats, i de les llums i ombres tingudes en l'àmbit social i polític d'aquell moment, el venerable bisbe va escriure aquesta pregària per a la «Lliga espiritual de la Mare de Déu de Montserrat», donat que no volia que el fervor polític del moment els eixarreis l'espirit.

En aquest sentit, uns mesos més tard, essent ja bisbe de Vic, escriu a Ricard Permanyer, un responsable de l'entitat: «Li recomano que la “Lliga espiritual” no es lligui amb aquest o aquell altre dels corrents [polítics] que avui hi ha entre el catalanisme. La Religió és com l'aire, que tothom l'ha de respirar» (A Ricard Permanyer. Vic, 28 gener 1900). Una carta escrita fa cent-vint anys, però que podria haver estat escrita ahir mateix.

Entre tots, convé treballar perquè realment sigui així. A banda de les diverses opcions polítiques democràtiques que han de ser respectades per l'Església i com correspon a un Estat democràtic, hi ha una qüestió que tots, sobretot en els moments actuals, hauríem de tenir més present: que l'objectiu de la política no és altre que garantir la convivència dels ciutadans en pau, llibertat i justícia.

Procurem crear concòrdia i no divisió. Almenys, des de l'Església que peregrina a Catalunya maldarem amb totes les forces perquè sigui així.

(Conferència dictada a la Universitat Catalana d'Estiu, el 20 d'agost de 2020)